Finans Danmarks bemærkninger til vismandsrapporten, efterår 2026

FINANS DANMARK

Notat

Kontakt Niels Arne Dam

Konjunktursituation, boligmarked, finanspolitik og finansiel regulering

Finans Danmark deler i hovedtræk formandskabets vurdering af dansk økonomi, om end vi finder, at økonomien sandsynligvis er tættere på en neutral konjunktursituation end den beherskede højkonjunktur, vismændene konkluderer. Omvendt finder vi samtidig, at vismændene er noget skeptiske i forhold til eksportudviklingen i de kommende år. Samlet set giver det ikke væsentlige afvigelser fra formandskabets skønnede kapacitetspres, og Finans Danmark er enig i, at der ikke er klare tegn på konjunkturbetingede ubalancer.

Formandskabet bemærker, at finanspolitikken for 2027 er lempeligere, end hensynet til konjunkturstabilisering tilsiger. Finans Danmark er enig heri, men mener fortsat, at behovet for oprustning og forsyningssikkerhed opvejer et ensidigt fokus på at stabilisere konjunkturerne – især i den aktuelle situation, hvor dansk økonomi er kendetegnet ved stærke økonomiske balancer, herunder vedvarende store overskud på betalingsbalancen, samt et moderat løn- og prispres.

Usikkerheden er dog fortsat høj. Energipriserne er steget igen efter sommeren, ikke mindst på grund af krigen i Mellemøsten. Formandskabets risikoscenarie viser, at vedvarende høje energipriser vil trække priserne op og væksten ned, men at væksten forbliver positiv. Danmark står godt rustet til at håndtere sådanne stød. Det gælder også finanssektoren, som er velkonsolideret og klar til at hjælpe husholdninger og virksomheder, der måtte rammes.

Finans Danmark er ligeledes enig i, at der ikke er tydelige tegn på konjunkturbetingede ubalancer på boligmarkedet, og at boligmarkedet ikke udgør en bredere risiko for realøkonomien eller den finansielle stabilitet. Faldende aktivitet og aftagende prisstigninger har mindsket risikoen for en uholdbar prisudvikling i København. Man bør som formandskabet hæfte sig ved, at mange boligkøbere kommer med en stærk økonomi og betydelige udbetalinger, at restanceprocenterne er lave, og at der ikke er tegn på kreditdrevet forbrugsvækst. Samtidig er reguleringen strammet væsentligt siden finanskrisen, og myndighedernes stresstest viser, at bankerne kan modstå voldsomme tilbageslag.

Formandskabet har tidligere (Dansk økonomi, forår 2022) fremhævet, at det er vigtigt at holde gevinsten ved strammere regulering op mod den lavere fleksibilitet og indgreb i familiernes handlerum, som følger med strammere låneregler på boligmarkedet. Finans Danmark lægger vægt på, at anden finansiel regulering også

indebærer en afvejning af modsatrettede hensyn. Den hårdere implementering af kapitalkravene i Danmark end i resten af EU som gennemsnit koster således omtrent 15 mia. kr. om året i tabt dansk BNP. Det er forvridningstab i en størrelsesorden, som bør påkalde sig opmærksomhed fra alle aktører i den økonomiske debat. Finans Danmark opfordrer derfor formandskabet til at analysere det samfundsøkonomiske rationale i den hårdere implementering af finansiel regulering i Danmark end EU-gennemsnittet.

Reguleringen på ejendomsområdet skal sikre stabilitet, men den skal også give plads til, at der bygges boliger, hvor folk vil bo, og at den eksisterende bygningsmasse kan moderniseres og gøres mere energieffektiv. Den systemiske risikobuffer på ejendomsselskaber rammer skævt i den balance. Risiciene er allerede håndteret gennem den øvrige regulering, og bufferen gør det dyrere at finansiere netop de investeringer, der skal øge udbuddet og forny boligmassen. Som konsekvens heraf bør bufferen fjernes.

Særskat på finanssektoren

Finans Danmark deler formandskabets vurdering af, at der ikke er nogen tydelige tegn på overnormal profit i finanssektoren, som kan retfærdiggøre en højere særbeskatning af finanssektoren. Finans Danmark havde gerne set, at formandskabet var endnu tydeligere i sin vurdering af særskattens manglende berettigelse, som det f.eks. er tilfældet i dets klare anbefalinger om erhvervsstøtte. De afledte konsekvenser for samfundet er betydelige; hvis særskatten øges fra 4 til 7 pct.-point, som regeringen lægger op til, vil det årlige tab i BNP ifølge Skatteministeriet stige fra 9,2 til 15,6 mia. kr.

Hertil kommer, at lønsumsafgiftsforhøjelsen for finanssektoren i 2013 på 3 pct.-point ifølge bemærkningerne til lovforslaget bl.a. havde til hensigt at undtage finanssektoren fra reduktionen i den generelle selskabsskattesats på tilsvarende 3 pct.-point fra 25 pct. til 22 pct. Lønsumsafgiftsforhøjelsen havde samtidig den afledte effekt, at Skatteministeriets beregningstekniske skatteudgift, knyttet til finanssektorens momsfritagelse, blev reduceret og for en periode blev vendt til en *skattesanktion*, da afgiften nu oversteg den anslåede værdi af sektorens momsfritagelse. Kort før vedtagelsen og implementeringen af særskatten i 2023 ændrede Skatteministeriet sit beregningsgrundlag, så skattesanktionen skiftede fortegn til en begrænset skatteudgift for staten. Skiftet blev ikke ledsaget af dokumentation eller anden form for begrundelse.

Spørgsmålet om særskatter uden faglig begrundelse er alvorligt – både principielt i forhold til, hvordan skatter udmåles fair og forudsigeligt, og samfundsøkonomisk i form af tabt BNP ved forvridningstab på flere mia. kr. Finans Danmark vil derfor

opfordre formandskabet til at se nærmere på brugen af særskatter. Det gælder både generelt og specifikt i forhold til finanssektoren, som er kendetegnet ved skattemæssig særbehandling på adskillige områder – og med store forskelle på tværs af EU; f.eks. har Frankrig og Danmark som de eneste EU-lande en lønsumsafgift i finanssektoren og er samtidig blandt de lande, hvor finanssektoren samlet set er hårdest beskattet. Formandskabet opfordres i den sammenhæng til særskilt at undersøge Skatteministeriets beregningsforudsætninger vedrørende spørgsmålet, om finanssektorens lønsumsafgift vis-a-vis momsfritagelsen samlet set er en skattesanktion eller ej.

Kapitalbeskatning og aktiesparekonto

Notat

Finans Danmark deler formandskabets betragtninger om behovet og potentialet ved at skabe et mere ensartet og sammenhængende kapitalbeskatningsregime, som omfatter positiv og negativ kapitalindkomst (herunder rentefradraget), aktieavancer, aktiesparekontoen, boligbeskatning mv. Til overvejelserne om at supplere boligbeskatningen med en avanceskat bemærker Finans Danmark, at det vil føje yderligere kompleksitet til et allerede komplekst boligbeskatningsregime, der stadig ikke fungerer tilfredsstillende.

Finans Danmark ser desuden et behov for at lempe kapitalbeskatningen i Danmark for at rejse privat kapital til de betydelige omstillinger, Danmark og Europa står over for. Dermed kan det samfundsøkonomiske forvridningstab ved det nuværende skatteregime samtidig nedbringes. Gevinsten ved lavere forvridningstab skal balancere fordelingspolitiske hensyn, som Finans Danmark lægger vægt på. Vi anbefaler, at balancen sikres i kapitalbeskatningens samspil med det øvrige skattesystem, hvor personskatterne og andre skattekilder er mindre forvridende, eller gennem målrettede offentlige ydelser.

I den forbindelse bør det bemærkes, at aktiesparekontoen har opnået stort kendskab og anvendelse i den danske befolkning på relativt kort tid. Det skyldes bl.a., at den er enkel og forholdsvis lempelig sammenlignet med aktieavancebeskatningen, hvilket bidrager til, at flere danskere investerer og får del i merafkastet derved. De positive erfaringer med aktiesparekontoen bør derfor inddrages i regeringens arbejde med en ny kapitalbeskatningsreform.

Elnet

Danmark står foran en massiv elektrificering af samfundet. Det er en nødvendig forudsætning for den grønne omstilling, for fremtidens forsyningssikkerhed og for danske virksomheders konkurrenceevne. Finans Danmark støtter politiske tiltag, der kan bidrage til en hurtig udbygning af elnettet og til at skabe et mere fleksibelt og robust energisystem.

Vi er enige med formandskabet i, at en mere styret og gennemsigtig prioritering af den eksisterende kapacitet i elnettet – frem for tildeling efter "først til mølle"-princippet – er et vigtigt bidrag til, at elnetkapaciteten i højere grad går til kritisk infrastruktur og projekter med den største samfundsøkonomiske værdi. En mere effektiv og forudsigelig kapacitetsallokering i elnettet er en forudsætning for hele den grønne omstilling – og dermed også for finanssektorens muligheder for at understøtte omstillingen med finansiering. Uforudsigelige flaskehalse i elnettet udgør i sig selv en risikofaktor for de investeringer, som banker og realkreditinstitutter finansierer.

Kunstig intelligens og arbejdsmarkedet

Finans Danmark kvitterer for et nøgternt afsnit om kunstig intelligens og deler formandskabets vurdering af, at teknologien endnu ikke har ført til store ændringer i beskæftigelsen. For finanssektoren er kunstig intelligens allerede en integreret del af arbejdet, blandt andet i kundeservice, kreditvurdering og bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Teknologien ændrer opgaveindholdet i mange stillinger, og det stiller krav om løbende kompetenceudvikling hos både virksomheder og medarbejdere.

Vi er enige med formandskabet i, at det er for tidligt at vurdere de langsigtede virkninger, og at udviklingen bør følges tæt – ikke mindst for unges indgang til arbejdsmarkedet. Finans Danmarks egne opgørelser viser i øvrigt, at finanssektoren i 2025 ansatte flere unge end i 2020, og at deres andel af de nyansatte er næsten uændret.

Stress og arbejdsudbud

Finans Danmark kvitterer for formandskabets bidrag til debatten om stress med et nøgternt og faktabaseret blik på emnet. Finans Danmark finder det væsentligt, at formandskabet viser, at den alvorlige stress har været stabil over tid, når den opgøres på objektive data, og at også den selvrapporterede stress i de fleste målinger ligger på et nogenlunde stabilt niveau. Rapporten kan forhåbentlig være med til at nuancere fortællingen om stress i samfundet. Det betyder ikke, at stress ikke er alvorligt – tværtimod. Men vi skal bruge begrebet præcist og sætte ind dér, hvor belastningen er reel og vedvarende.

Finans Danmark finder det særligt værdifuldt, at rapporten viser, at forskellene i stressrisiko først og fremmest findes mellem de enkelte arbejdspladser – også inden for samme branche – frem for mellem brancher. Risikoen og løsningerne findes i den konkrete organisering af arbejdet, ledelsen, samarbejdet og hverdagen på

den enkelte arbejdsplads. Det taler for lokale og målrettede løsninger frem for generelle standardkrav, hvilket er en vigtig rettesnor for fremtidige indsatser.

Finans Danmark finder det ligeledes positivt, at formandskabet fremhæver, at stress opstår i et samspil mellem forhold på arbejdet og i privatlivet, og at vi som mennesker ikke reagerer ens på de belastninger, vi udsættes for. Det er vigtige pointer, som understreger kompleksiteten, også når der skal findes løsninger på konkrete udfordringer på arbejdspladsen.

Stress kan ikke afskaffes. Forandringer på arbejdet og alvorlige begivenheder i privatlivet vil påvirke os. Arbejdsgiverne har et klart ansvar for et forsvarligt psykisk arbejdsmiljø, men målet må være stærke arbejdsfællesskaber, god ledelse og lokale løsninger, der i praksis forebygger, opdager og håndterer alvorlig stress.